

KA

LAMA HAWAII

HE MEA IA E HOOLAHA I KE, A HE MEA HOI E PONO AI KE KULANUI.

I naupo ka ukana, aole ia he maikai. KA SOLIMONA.

Makani 1.

LAMAHAWAII MAUI FEBRUARY, 1834.

Hela 1.

O KA LAMA HAWAII.

Ma na ana maua, ua mana'o ia he mea maikai ka hoolaha ike. I ka no'ono'o ana o ka poe nei, a lo'au ia i kaou kekahi maua maikai hou, aole i ikeia maua, a ma'o o po no he mana'o maikai, alaila oke no e hoolaha, aole huna. I ike na kanaka a pau loa. O ka pepa i paila i ka olelo ka mea e hoolaha nui ai.

Nui wale ke ano o na pepa i paila i ka olelo. Ma na buke nui kekahi; ma na buke nui iho kekahi a ma na pepa i hamuhua pu wale ia kekahi; a ma na pepa mahua'ua i paila i ka wa kekahi. Nui hoi ke ano o ia pai ana ma ka wa. Ma ka analama kekahi, ma ka hebedoma kekahi, a ma ka la kekahi. He pepa opiepiia kekahi; a ma pepa i paila ma ka hebedoma, o na pepa mahua'ua ae ka pono e like me na pepa i hiki mai nei me ka olelo hoolaha.

Nui hoi ke ano o na olelo i hoolaha ma keia mau pepa. He mea ao aku kekahi i ka poe paahana, a na ka poe kalepa kekahi, na ka poe imi naauao kekahi, na ka poe haipule kekahi, a na ka poe kamalii kekahi. O ke ano nui o ka olelo ma ia poe pepa, he mea ia e pono ai ka hana ana o ka poe nuna e heluhelu.

Ua mana'oa, he maikai paha ke hoomaka i kekahi pepa like, ma ke Kulani o Hawaii nei, i mea e pono ai a e naauao ai na haumana o na Kula nei a me kanaka e ae paha, aia i ka mana'o o hai.

Ua hoopiliia ka inoa i kakau i mahua, o LAMA HAWAII, ho ke mea o ka ike, ua like ia me ke malamalama. A he mea hoolaha

ike keia pepa, nolaila, ua pili paha i keia inoa.

I keia manawa, aole maopopo loa ke ano oia pepa ma keia kope maikai. Ua maopopo no kekahi mau mea. He mea ia e hoolaha i ka ike i kela mea keia mea e pono ai na hana ana o ke Kulani, he mea hoi ia e ao aku i ka maikai o ka naauao maua o ka naupo, a me ka aole maikai o kanaka ma na aima naauao, a he mea ia e hoike i ka pono o ka ke Akua olelo, i maubehi keia pae aima, a i pomaikai hoi ke ia aupuni. Oia ka mana'o o ha mana e hoopeno'ono, aia i ke Akua ke hoikaika i hana kino, a haawi mai no hoi i akamai a i na auao hoi e pono ai.

Aole pono ke mana'o ae, ua like ka olelo ma keia pepa me ka ke Akua olelo. No ka mea, okea ka ke Akua olelo, okea ka ke kanaka. He oiaio wale ka ke Akua, a pono e mana'o nui ia mai. He oiaio nae keia e like me ka ke kanaka aole ana'ku. Ma ka lani ka la, ka ma'ua i hoomalamalama nui mai i ke nei a pau. Pela no ka ke Akua olelo; he malamalama nui no ia e hoomalamalama ana i ke ke ao nei a pau loa. O ka LAMA HAWAII ka mea e kuhikahi wale aku i ua malamalama ia i ike na kanaka i ke ala pololei, i pomaikai io i kela aole ia ao aku no hoi.

KE KUMU O KA NAAUPO.

O ka hewa ke kumu o ke naupo. I ka wa i hana nua ia'i ke kanaka ma ka honua nei, he ike ko'u, aole naupo iki. Pololei ka mana'o, hikiwawe ka

ike i kela mea keia mea. A kome ka hewa ilalo o ka naau, poe wehiwehi iho la ka ike aku i ka oiaio. Ua like no ka hewa me ka pale e nui ana i ka maka: a pouli ho fa ka naau i ka hewa, lilo iho la kanaka i poe naupo.

Oia ke ano ma'ahi o na kanaka a pau loa. Aka, no ka ikaika o kekahi poe ma ka imi naauao, ua lo'au na.

Ike ae fa'afakii poe i kela mea keia mea e pono ai ka neho ana ma keia ao, a me ka mea e pono ai ke kino.

Aka, o na mea e pono ai ka ukaone, aole i lea. Elike me ka olelo a kekahi kaula. "Ua lapuwale ko'u poe kanaka, aole lakou i ike mai i'ou, aole o lakou nosnoc, ua akamai lakou i ka hana hewa; a ka, i ka hana pono, aole o lakou ke iki." (Jer. 4-22.) Minami-

na iho la o Iehova i ka lilo ana o na kanaka i ka hewa, a imi iho la oia i na mea e pono ai. O kana olelo, he mea nui ia e hoomaauao ai kanaka ma na mea o ka uhane, aole hoi mea e ae e like me ia: a o ka poe e huli mau wailaia me ka naau akakai, ua lo'au na. A o ka poe hoikaika ma ka ike i na mea o keia ao wale me, a hoolole i ka huli i ka ke Akua olelo, e lea no auanei. Aka, ma na mea o ka uhane, e noho mau no ma ka naupo, ma ka lapuwale, ma ka ike ole hoi i na mea e pono nui ai kanaka i keia ao a i kela ao aku no hoi. Nolaila o ka hoi hou aku me ke Akua, o ka naau hou, oia ka mea e pono ai. Alaila, e hiki no ke loaa ka ike i na mea o keia ao a me na mea e pili ana i ka uhane.